

Białystok, 23 czerwca 2015 r.

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.2.5.2015.JŻ

**Pani
Halina Kostro**

**Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Wysokiem Mazowieckiem**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015, poz. 525), w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 31 ust.1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.) w dniach 25-26.05.2015 r. pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, w składzie:

- 1) Marek Kiryluk –starszy inspektor wojewódzki,
- 2) Joanna Żukowska – starszy inspektor wojewódzki - przewodnicząca zespołu kontrolnego,

na podstawie upoważnienia nr 1/2015 znak: PS.I.431.2.5.2015.JŻ z dnia 10.04.2015 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, przeprowadzili kontrolę w trybie zwykłym, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem, ul. Mickiewicza 1 a, 18-200 Wysokie Mazowieckie, zwanym dalej GOPS, Ośrodkiem, w zakresie prawidłowości działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, na podstawie ww. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli GOPS, pod poz. nr 6.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

Prawidłowość działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych w okresie od 1 sierpnia 2014 r. do dnia kontroli.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zwanej dalej ustawą, GOPS realizuje na podstawie § 7 pkt 3 Statutu z dnia 24 kwietnia 2012 r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wysokiem Mazowieckiem (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2012 r., poz.1269).

Przedmiotowe zadanie realizowane jest przez Kierownika GOPS, oraz podinspektora do spraw świadczeń rodzinnych.

Wójt Gminy Wysokie Mazowieckie upoważnił:

- Kierownika Ośrodka do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania oraz wydawania w tych sprawach decyzji – upoważnienie z dnia 01.09.2010 r.
- podinspektora do spraw świadczeń rodzinnych, do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania oraz przekazywania do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust.1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy. Powyższe działania w okresie objętym kontrolą tj. od 1 sierpnia 2014 r. do dnia wydania upoważnienia tj. do 25.05.2015 r., realizowane były przez podinspektora do spraw świadczeń rodzinnych, bez stosownego upoważnienia. W dniu 25.05.2015 r. kontrolującym okazano upoważnienie, wydane na podstawie obowiązujących przepisów.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielali: Pani Halina Kostro, Kierownik Ośrodka oraz pracownik realizujący przedmiotowe zadanie, zatrudniony na stanowisku podinspektora do spraw świadczeń rodzinnych.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:

W ewidencji GOPS na dzień 25.05.2015 r. zarejestrowanych było 23 dłużników alimentacyjnych, w tym: 16 dłużników zamieszkałych na terenie gminy Wysokie Mazowieckie, 7 na terenie innych gmin.

W kontrolowanym okresie, pod względem legalności i rzetelności porównano zgodność działań podejmowanych przez GOPS z przepisami wynikającymi z ustawy, wobec 15 dłużników alimentacyjnych z zachowaniem odstępu (co drugie akta wybrane zteczki dłużników zamieszkałych na terenie gminy Wysokie Mazowieckie oraz na terenie innych gmin, a także wszystkie akta dłużników z listy dłużników, dla których gmina występuje zarówno jako organ właściwy dłużnika i wierzyciela).

W wyniku powyższych czynności stwierdzono, że GOPS podjął następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

a) jako organ właściwy dłużnika, zwany w dalszej części jako OWD, w 5 przypadkach działający również jako organ właściwy wierzyciela (skontrolowano akta 11 dłużników), tj.:

- przeprowadzał wywiad alimentacyjny z dłużnikiem, w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej, a także stanu zdrowia oraz przyczyn nielożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrał od dłużnika alimentacyjnego oświadczenie majątkowe, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy,
- przekazywał informacje do komornika oraz organu właściwego wierzyciela z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych (w tym wszelkie posiadane informacje, istotne dla skuteczności egzekucji),
- zobowiązał dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy oraz informował właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, za wyjątkiem akt opisanych w arkuszu ustaleń nr 11,
- wydawał decyzje o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w przypadku dłużnika, który przez okres ostatnich 6 miesięcy nie wywiązywał się w każdym miesiącu z zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów,
- po uprawomocnieniu się decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, składał wniosek do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz.553 z późn. zm.) oraz kierował wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

b) jako organ właściwy wierzyciela (skontrolowano akta 4 dłużników), zwanym w dalszej części jako OWW, tj.:

- zgłaszał do biura informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, opisane działanie zastosowano we wszystkich możliwych przypadkach. Podstawą zgłoszeń była umowa o współpracy pomiędzy Wójtem Gminy Wysokie Mazowieckie, a Info Monitorem Biuro Informacji Gospodarczej S.A z dnia 03.12.2009 r.,
- kierował wnioski do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- przekazywał dłużnikom oraz OWD, informację o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy, za wyjątkiem dłużników wobec, których Ośrodek występował jako OWW i OWD,
- wydawał decyzje administracyjne w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- kierował do dłużników upomnienia,
- wystawiał tytuły wykonawcze.

We wszystkich skontrolowanych przypadkach Ośrodek:

- nie poinformował komornika oraz organu właściwego wierzyciela o efektach podjętych działań (pismo od właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika, postanowienia z prokuratury o odmowie wszczęcia dochodzenia, decyzja starosty o umorzeniu postępowania w sprawie zatrzymania prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu),
- nie poinformował wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach (dot. wniosku skierowanego do prokuratury o ściganie (...), oraz wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy),
- nie wszczynał postępowania, przed wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- nie poinformował OWD oraz dłużnika, o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, (informację, iż nieuregulowane zobowiązania dłużnika alimentacyjnego, skutkować będą wpisem do BIG, zawarto w informacji przekazanej dłużnikom, o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy). Z art. 27 ust.7a ustawy wynika, że organ właściwy wierzyciela przekazuje organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach dłużnika, wynikających z tytułów, o których mowa w art.28 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy, po dokonany wpisie do biura informacji gospodarczej.

Ponadto w pojedynczych przypadkach, Ośrodek:

- nie przekazał dłużnikom, wobec których występował jako OWW i OWD, informacji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy, dot. akt opisanych w arkuszach ustaleń nr 4,5,6,12 i 13,
- nie poinformował właściwego powiatowego urzędu pracy, o konieczności podjęcia wobec dłużnika publicznych usług aktywizacji zawodowej, dot. akt opisanych w arkuszach ustaleń nr 11,
- nie wszczął postępowania w sprawie wydania decyzji uznającej dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w sytuacji zajścia przesłanki uzasadniającej wszczęcie takiego postępowania (tj. w sytuacji nie stawienia się dłużnika w Ośrodku, celem udzielenia wywiadu alimentacyjny i odebrania oświadczenia majątkowego, w terminie wyznaczonym przez organ) dot. przypadku opisanego w arkuszu ustaleń nr 2.

Pod względem rzetelności, na podstawie 15 skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że wszystkie działania wobec dłużników były podejmowane przez GOPS we właściwej formie wymaganej ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014r., poz.656.), za wyjątkiem:

- nieterminowo wydanych decyzji w sprawie zwrotu (...) – dot. wszystkich kontrolowanych akt dłużników, wobec których orzeczono o takim obowiązku,
- nieterminowo wydanych decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych - dot. przypadku opisanego w arkuszu ustaleń nr 13,
- nieterminowo wystosowywanych wezwań do przeprowadzenia wywiadu oraz odebrania oświadczenia majątkowego - dot. przypadków opisanych w arkuszach ustaleń nr 2,11 i 12,
- nieterminowo wystosowywanych wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika, dot. przypadków opisanych w arkuszach ustaleń nr 14 i 15,
- nieterminowo skierowanych upomnień - dot. przypadków opisanych w arkuszach ustaleń nr 4 i 7,
- nieterminowo wystawionych tytułów wykonawczych – dot. przypadków opisanych w arkuszach ustaleń nr 5 i 6,
- nieterminowo przekazanych informacji właściwemu PUP, o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego, dot. przypadku opisanego w arkuszu ustaleń nr 1.

Powyższe czynności podejmowane z opóźnieniem miały wpływ na prawidłową realizację obowiązków wynikających z ustawy.

Ośrodek działający jako OWD lub OWW, w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał (zgodnie z art. 7 ust 1 ustawy) z uprawnień dotyczących wytoczenia powództw wobec innych osób uprawnionych do alimentacji. Powodem tego, zgodnie z wyjaśnieniem pracownika zajmującego się realizacją przedmiotowego zadania, było niewskazywanie przez wierzycieli (podczas składania wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu), osób zobowiązanych w dalszej kolejności do alimentacji.

Dłużnicy nie zwracali się do OWW z wnioskami o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w trybie art. 30 ust. 2 ustawy.

Ośrodek uznał również, że nie wystąpiła konieczność informowania sądu o bezczynności lub wszelkich przejawach opieszałości komornika sądowego, prowadzącego postępowanie egzekucyjne, przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Ośrodek podejmował działania wynikające z ustawy, jednak nie skutkowało to wzrostem ściągальności należności od dłużników z tytułu wypłaconych świadczeń osobie uprawnionej.

Wykaz skontrolowanych spraw oraz wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości opisano w arkuszach ustaleń z kontroli nr 1- 15.

Mając powyższe na uwadze, podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było niestosowanie lub niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości było:

- podejmowanie działań w stosunku do dłużników z opóźnieniem,
- nieterminowe przeprowadzanie postępowania egzekucyjnego,
- niewywiązywanie się z obowiązków wynikających z ustawy.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości są: pracownik realizujący zadania wynikające z ustawy, zatrudniony w Ośrodku na stanowisku podinspektora do spraw świadczeń rodzinnych oraz Kierownik Ośrodka realizujący w kontrolowanym okresie zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a także z tytułu sprawowanego nadzoru nad realizacją tych zadań.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego znak:PS.I.431.2.52015.JŻ. z dnia 10.06.2015 r. nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

1. Podejmowanie wszelkich działań wobec dłużników alimentacyjnych, wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym:

- informowanie komornika oraz organu właściwego wierzyciela o efektach podjętych działań (pismo od właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika, postanowienia z prokuratury o odmowie wszczęcia dochodzenia, decyzja starosty o umorzeniu postępowania w sprawie zatrzymania prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu),
- informowanie wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach (dot. wniosku skierowanego do prokuratury o ściganie (...), oraz wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy),
- wszczynanie postępowania, przed wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- informowanie OWD oraz dłużnika, o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, po dokonany wpis do biura informacji gospodarczej,
- przekazywanie dłużnikom, wobec których Ośrodek występuje jako OWW i OWD, informacji o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy,
- informowanie właściwego Powiatowego Urzędu Pracy, o konieczności podjęcia wobec dłużnika publicznych usług aktywizacji zawodowej,
- wszczynanie postępowania w sprawie wydania decyzji uznającej dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w sytuacji zajścia przesłanki uzasadniającej wszczęcie takiego postępowania (dot. sytuacji nie stawienia się dłużnika w Ośrodku, celem udzielenia wywiadu alimentacyjny i odebrania oświadczenia majątkowego, w terminie wyznaczonym przez Ośrodek).

2. Podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w terminach i formie wynikających z kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, w tym:

- terminowe wydawanie decyzji w sprawie zwrotu (...), oraz decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- terminowe wystosowywanie wezwań do przeprowadzenia wywiadu oraz odebrania oświadczenia majątkowego,
- terminowe wystosowywanie wniosków o podjęcie działań wobec dłużnika,
- terminowe kierowanie upomnień,
- terminowe wystawianie tytułów wykonawczych,

- terminowe przekazywanie informacji właściwemu powiatowemu urzędowi pracy, o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego.

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach i wskazanie terminu, w którym działania te zostaną wykonane.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Krzysztof Krajewski - Wójt Gminy Wysokie Mazowieckie
2. a/a.